

PREGĂTIREA ASISTENȚILOR SOCIALI LA UNIVERSITATEA DE STAT DIN REPUBLICA MOLDOVA: ÎN PAS CU POLITICILE EDUCAȚIONALE EUROPENE

MARIA BULGARU *

Asistența socială a devenit actualmente una din condițiile bunului mers al societății democratice prin faptul că ea reprezintă un model de protejare a oamenilor și drepturilor lor. Universitatea de Stat din Moldova, prin Facultatea de Sociologie și Asistență Socială (FSAS), este prima instituție de învățământ din țară care a inițiat în 1998 pregătirea asistenților sociali – specialiști de importanță majoră în actualele condiții de viață. Pe parcursul anilor, ce s-au scurs de la deschiderea specialității de asistență socială, viața Facultății de Sociologie și Asistență Socială a stat sub semnul ritmurilor intense ale timpului social, al căutărilor și acumulărilor profesionale.

Transformările profunde ce au loc în societatea contemporană impun instituției universitare noi exigențe de pregătire a tinerii generații. Acestea și-au găsit o reflectare explicită în obiectivele Procesului de la Bologna, prin care se intenționează o reformă esențială a curiculei universitare din perspectiva reorientării finalităților educaționale: este necesar ca ele să vină în întâmpinarea complexelor și multiplelor transformări social-economice. Prin alți termeni, pregătirea studentului trebuie proiectată printr-un demers didactic axat pe dobândirea de competențe funcționale, de capacități și aptitudini care sporesc posibilitățile de implicare și participare la soluționarea problemelor cu care se confruntă societatea. Se cere, deci, sa-i transmitem studentului cunoștințele necesare pentru experiența de viață și adaptarea rapidă la schimbările din societate, care îi dezvoltă inițiativa și creativitatea, iar drept urmare, îi sporesc șansele de inserție profesională pe piața internă și cea externă a forței de muncă.

Noi perspective de racordare a procesului de instruire la standardele europene au fost deschise prin implementarea la facultate a unui șir de proiecte în cadrul programelor TEMPUS, HESP, INTAS, AUF și altele. Actualmente, modernizarea programelor de studii în conformitate cu cerințele Procesului de la Bologna este impulsionată la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială de un nou Proiect TEMPUS 4: *LMTS– „Profesionalizarea învățământului în asistența socială”*, care întrunește instituții de învățământ superior din 12 țări: Franța, Italia, Grecia, Spania, Bulgaria, Spania, Ungaria, Marea Britanie, România, Moldova, Rusia, Kazakhstan. În Republica Moldova proiectul este implementat de Universitatea de Stat (nemișlocit de FSAS) în parteneriat cu Ministerul Educației,

---

* Decan al Facultății de Sociologie și Asistență Socială, coordonator regional al Proiectului

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Universitatea de Stat „A.Russo” din Bălți, Academia de Studii Economice din Moldova, Colegiul Industrial-Pedagogic din Cahul, Liceul Teoretic „Gaudeamus” din Chișinău, Centrul Republican de Resurse pentru Asistența Socială, Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului, Fundația „Neohumanist”, sindicatul studentesc al facultății. Prin conlucrarea strânsă dintre instituțiile de învățământ și serviciile sociale, prevăzută de Proiect, se va stabili o legătură nemijlocită între procesul de instruire și realitățile social-economice din țară, iar drept urmare, formarea asistenților sociali în conformitate cu cerințele pieții muncii va deveni o realitate.

Cu acest scop, în lunile iunie-august 2009 a fost realizată o cercetare sociologică complexă, prin aplicarea chestionarului (566 persoane) și ghidului de interviu (64 persoane), care a cuprins specialiști din diverse domenii ale asistenței sociale (asistenți și lucrători sociali, profesori, manageri, funcționari) din cele trei zone ale țării: centru, nord, sud. Prin această cercetare am reușit să stabilim diagnosticul situației din sistemul asistenței sociale: domeniile dezvoltate recent, direcțiile care se cer a fi dezvoltate, nivelul de pregătire profesională a lucrătorilor din sistemul asistenței sociale, problemele cu care se confruntă aceștia, categoriile de beneficiari ce au nevoie stringentă de ajutorul asistentului social, competențele pe care trebuie să le dețină acești asistenți sociali etc. Drept urmare, au fost identificate trei specializări-cheie actuale pentru Republica Moldova și necesar a fi dezvoltate în instituțiile de învățământ superior la nivel de licență („*Asistența socială a familiei și copilului în situație de risc*” și „*Asistența socială a persoanelor în vârstă*”) și de masterat („*Managementul serviciilor sociale*”). În conformitate cu aceste specializări/opțiuni grupul de experți-analiști de profesii (20 profesori și specialiști practicieni din domeniu) au elaborat trei fișe de profesii cu descrierea amănunțită a activităților pe care trebuie să le îndeplinească asistenții sociali din cele trei domenii, a cunoștințelor și competențelor pe care ei trebuie să le posede. Fișele de profesii elaborate au fost ulterior consultate cu încă 36 specialiști din sistemul asistenței sociale din diferite regiuni ale țării, inclusiv din mediul rural, ceea ce a permis să fie reținute competențele cele mai necesare asistentului social pentru a oferi servicii de calitate.

La elaborarea metodologiei cercetării și a fișelor de profesii un suport deosebit l-am avut din partea experților europeni J.-N.Pachoud, C.Chaboud, I.Corradini, C.Șoitu, precum și din partea Ministerului Educației și Ministerului Muncii Protecției Sociale și Familiei din Republica Moldova. Ambele ministere au validat fișele de profesii, ceea ce ne-a permis să lucrăm în continuare asupra perfectării planurilor de studii, să determinăm lista disciplinelor prin care pot fi formate competențele stabilite în fișele de profesii. Important este, însă, să gândim bine nu numai denumirea disciplinelor, dar și conținuturile lor, continuitatea de la o disciplină la alta, metodele utilizate la orele de curs și seminarii, programele stagiilor de practică, activitățile incluse în lucrul individual etc. Toate aceste probleme au generat discuții ample și utile în cadrul seminarului cu genericul

„Metodologia de perfecționare a programelor de instruire universitară în conformitate cu rigorile Procesului de la Bologna” (16-20 noiembrie, 2009), la care au participat 42 de profesori și specialiști din serviciile sociale. Alături de cadrele didactice la activitățile din cadrul proiectului participa activ, ca actori ai procesului de instruire, și studenții, ceea ce va permite să ținem cont de toate interesele și așteptările lor.

Partenerii proiectului au avut posibilitatea să cunoască mai îndeaproape experiența europeană de profesionalizare a învățământului în asistența socială în cadrul vizitelor de studiu la Universitatea Catolică din Milan, Universitatea din Aquila (Italia) și la Universitatea „Al.I.Cuza” din Iași, care au impresionat prin legătura strânsă, stabilită între instituțiile de învățământ și rețeaua de servicii comunitare, gradul de dezvoltare a acestor servicii. Or, activitățile realizate în cadrul Proiectului „Profesionalizarea învățământului în asistența socială” ne-au consolidat convingerea că numai prin menținerea unui parteneriat permanent între facultate și rețeaua de servicii sociale vom putea orienta întreg procesul de instruire spre formarea competențelor funcționale. Este un lucru extrem de complicat, dar el trebuie realizat cu toată plinătatea dacă dorim să fim în pas cu politicile educaționale europene.